

Lukiškių aikštės ir jos prieigų tvarkymas

Redakcija kovo mėn. "Varpo" numeryje prašė skaitytojus atsiųsti savo nuomones dėl Lukiškių aikštės įrengimo. Pirmąsias nuomones ir siūlymus pateikiame. Manome, kad jos turėtų sudominti Vilniaus mero paskirtą komisiją, kuri su deramu dėmesiu jas vertins ir, tikimės, padės priimti pamatuotus sprendimus, o aikštės projektuotojams ir paminklo kūrėjams bus pirminė medžiaga jų kūrybai.

Lukiškių aikštė iš lėktuvo

Dr. Algirdas Bikuličius

Kaip įrengsime sostinės reprezentacinę aikštę

Lietuvos Respublikos Seimas Laisvės kovotojų sąjungos iniciatyva nutarė paskelbti Lukiškių aikštę Vilniuje reprezentacine su laisvės kovų akcentais. Vilniaus meras Artūras Zuokas, palaikydamas LLKS iniciatyvą, šiam reikalui sudarė komisiją ir nusprendė aikštę bei jos prieigas įrengti iki 2006 m. rugpjūčio mėn. Kadangi Lukiškių aikštė yra sostinės aikštė, svarbu reikalą viešai ir rimtai apsvarstyti iki projektavimo.

Laisvės paminklą, skirtą laisvės idėjai, turime Kaune. Ten turime paminklą ir Nežinomam kareiviui. Kartotis Vilniuje nereikėtų. Lukiškių aikštėje, kaip parašyta Seimo nutarime, turėtų būti įrengti laisvės kovų memorialiniai akcentai. Nepritariu Vilniaus savivaldybės Strateginėms nuostatoms toje dalyje, kur numatyta laisvės tema atskleisti pradedant tik XVIII amžiaus pabaiga. Lukiškių aikštėje turėtų būti įrengtas memorialas, įamžinantis visų laikų laisvės kovotojus, apgynusius Lietuvą, jos laisvę nuo totorių, teutonų, lenkiškojo, rusiškojo carinio ir bolševikinio bei vokiškojo fašistinio imperializmo ekspansijos. Kukliais skaičiavimais per milijoną lietuvių, gynusių savo laisvę, žuvo viduramžiais, tikrai ne mažiau, nei naujaisiais laikais. Pataikavimas kaimynams, nutylint istorinę tiesą bei atiduodant užmarščiai senovės didvyrius, išgelbėjusius tautą nuo laisvės praradimo ir išnykimo (kaip nutiko prūsams), prilygtų jų paniekinimui, nusikaltimui istorijai.

Pagrindinis akcentas turėtų būti LAISVĖS KOVOTOJŲ paminklas. Jį įsivaizduoju kaip aukštą, apie 12

metrų koloną, kurios postamento šonuose - skulptūriniai fragmentai, simbolizuojantys viduramžių Lietuvos karį, sukilėlių prieš carizmą, knygnešį, 1918-1920 metų Lietuvos savanorį, Lietuvos partizaną, carizmo, sovietmečio, lenkmečio, vokiečiųmečio patriotą kalinį (viename asmenyje), Lietuvos nepriklausomybės manifestą. Virš jų arba jų iškeltuose delnuose - auksu spindinčios laisvės ugnies liepsnos ir Lietuvos simbolis, gal Gedimino stulpai.

Absurdiška būtų tautos ir jos valstybės sostinės reprezentacinę vietą paversti prekyvieta, "jomarku", pasilinksminimų, atrakcionų teritorija. Tačiau išmintinga būtų po aikštę, pasitelkus verslininkų lėšas, įrengti tam reikalui požemį; aikštės teritorija būtų racionaliai panaudota o žmonėms, aplankiusiems aikštę, rastųsi galimybė įsigyti gėlių, padėti jas prie Laisvės kovotojų paminklo, nusipirkti meno kūrinių, suvenyrų. Ten galėtų rasti interneto svetainė, meno ekspozicija.

Juozapas Palionis

Ne tik artima praeitis

Lukiškių aikštė su prieigomis, kaip jos funkcijas apibrėžė 1999 m. Seimo nutarimas, turi būti reprezentuojanti valstybę, memoriali, informatyvi, piliečių bendravimui ir kultūringam laisvalaikio praleidimui tinkama aikštė, Tautos ir Valstybės švenčių minėjimams bei kitokioms valstybinėms iškilmėms pritaikyta vieta.

Aikštės memorialinis kompleksas turi atspindėti svarbius Lietuvos istorinius įvykius ne nuo XVIII a. pabaigos, bet - nuo seniausių laikų.